

9. Copyright Term Extension Act. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Copyright_Term_Extension_Act
10. Key Issues in the Arts and Entertainment Industry edited by Ben Walmsley: 2011. Goodfellow Publishers. 156 pages
11. Rimmer Matthew. Digital copyright and the consumer revolution: hands off my iPod. 2007. Edward Elgar Publishing. pp. 27.
12. The people formerly known as the audience. URL: <https://www.economist.com/node/18904124>
13. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_770
14. Digital Millennium Copyright Act. URL: http://en.wikisource.org/wiki/Digital_Millennium_Copyright_Act
15. Nicola Lucchi. Intellectual Property Rights in Digital Media: A Comparative Analysis of Legal Protection, Technological Measures and New Business Models under E.U. and U.S. Law. Article in Buffalo law review 53(4):1111-1191. April 2005
16. Julie Hilden. The First Amendment Issues Raised By The Troubling Prosecution Of E-book Hacker Dmitry Sklyarov Friday, Aug. 10, 2001. URL: <http://supreme.findlaw.com/legal-commentary/the-first-amendment-issues-raised-by-the-troubling-prosecution-of-e-book-hacker-dmitry-sklyarov.html>

УДК 347.4

ТРАНСФЕРНИЙ КОНТРАКТ ЯК НЕПОІМЕНОВАНИЙ ДОГОВІР У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

TRANSFER CONTRACT AS A NON-NAMED CONTRACT IN CIVIL LAW OF UKRAINE

Чепис О.І.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Ужгородського національного університету*

Кекерчень М.І.,

*студент юридичного факультету
Ужгородського національного університету*

Статтю присвячено дослідженню загальних характеристик трансферного контракту у футболі. Вивчається поняття й правова природа трансферного контракту. Проводиться аналіз становлення сучасної трансферної системи у футболі. Висвітлюється проблема володіння трансферними правами на гравця третьою стороною. Досліджується порядок укладення даного договору.

Ключові слова: трансферний контракт, трансфер, трансферні права на гравця, футболіст, футбольний клуб (організація).

Статья посвящена исследованию общих характеристик трансферного контракта в футболе. Изучается понятие и правовая природа трансферного контракта. Проводится анализ становления современной трансферной системы в футболе. Освещается проблема владения трансферными правами на игрока третьей стороной. Исследуется порядок заключения данного договора.

Ключевые слова: трансферный контракт, трансфер, трансферные права на игрока, футболист, футбольный клуб (организация).

The publication examines general characteristics of the transfer contract. The concept and legal nature of the transfer contract is studied. The formation of a modern transfer system in football is analyzed in this article. The problem of transferring rights to a player by a third party is highlighted. The order of conclusion of this contract is explored.

Key words: transfer agreement, transfer, transfer rights to the player, football player, football club (organization).

Постановка проблеми. Футбол – це гра номер один. Професійний футбол є великою спортивною індустрією, яку можна визначити як складову частину світового ринку розваг, до якого з кожним роком залучається все більше коштів для розвитку. Ці інвестиції яскраво відобразилися на оцінці футбольних навиків гравців, які виражаються в трансферній ціні спортсмена під час переходу з однієї команди до другої за певну грошову компенсацію. Це можна прослідкувати за допомогою витрат футбольних клубів на трансферному ринку. Так, 3 серпня 2017 року відбувся безпрецедентний перехід Неймара да Сілви Сантоса Джуніора за 222 млн. євро з ФК «Барселона» до ФК «Парі Сен-Жермен». Взагалі трансфери відіграють важливу роль, адже саме завдяки їм футбольний клуб має можливість не лише досягати великих перемог, але й розвинути свій комерційний успіх, що й обумовлює актуальність обраної тематики дослідження.

Об'єктом дослідження є договірні правовідносини в цивільному праві України.

Стан дослідження. Теоретичну основу проведеного дослідження склали праці вітчизняних та іноземних вчених: В.О. Бажанова, М.І. Брагинського, Б. Гар-

сія, Г.М. Гніздовської, О.С. Данилевича, О.В. Дзери, О.В. Кохановської, Онгаро, Р. Періш, Ю.С. Сухої, М.О. Ткалича та ін.

Метою статті є дослідження поняття трансферного контракту, визначення його сутності та практики укладення. Взагалі дане питання є малодослідженим в українській правовій науці, оскільки в Україні лише зароджується нова галузь права – спортивне право. Проте в більшості розвинутих країн світу це серйозна і самодостатня галузь права, яка існує багато років. Саме тому основним своїм завданням ставимо аналіз чинних нормативно-правових актів, які регулюють дане питання, а також висвітлення проблем, які постають під час укладення даного договору.

Виклад основного матеріалу. Законодавство України не містить такого поняття, як «трансферний контракт». Так, у Законі України «Про фізичну культуру і спорт», який є профільним нормативно-правовим актом для цієї сфери діяльності, в ч. 2 ст. 38 згадується лише про те, що діяльність у професійному спорті спортсменів, тренерів та інших фахівців, яка полягає в підготовці та участі в спортивних змаганнях серед спортсменів-професіоналів, і є основним джерелом їх доходів, провадиться відповід-

но до цього Закону, Кодексу законів про працю та інших нормативно-правових актів, а також статутних та регламентних документів відповідних суб'єктів сфери фізичної культури і спорту та міжнародних спортивних організацій [1]. Проаналізувавши це положення, можна дійти висновку, що питання переходу спортсмена із одного клубу до іншого регулюється лише окремими локальними нормативно-правовими актами, які приймаються професійними спортивними лігами та національними федераціями з певного виду спорту.

Цікавим фактом є те, що Закон України «Про фізичну культуру і спорт» у редакції від 17.11.2010 року містить положення в ст. 23-3 про трансфер спортсмена, хоча вона лише спрямовує професійні спортивні ліги та національні федерації самостійно визначати засади трансферної діяльності.

Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року також не згадує такого поняття, як «трансферний контракт», що дає змогу зробити висновок, що даний договір відноситься до не поіменованих договорів.

Багато науковців по-різному визначають поняття «трансферного контракту». Так, Ю.С. Савранська (Суха) під трансферною угодою розуміє двосторонній договір, за яким одна сторона (колишній футбольний клуб) забезпечує перехід спортсмена до складу нового футбольного клубу, а друга сторона (новий футбольний клуб) виплачує за це грошову суму (компенсаційну виплату), обумовлену в договорі [2, с. 127, 131].

На думку Бажанова В.О. трансферний контракт – це домовленість між спортивними клубами (організаціями), відповідно до якої одна сторона (спортивний клуб (організація), з якою спортсмен перебуває в трудових відносинах на момент укладення трансферного контракту), зобов'язується сприяти та забезпечити перехід спортсмена до іншої сторони, а інша сторона зобов'язується сплатити за це встановлену в контракті компенсаційну суму [3, с. 130].

Ткалич О.М. визначає трансферний контракт як домовленість двох сторін (спортивних клубів), відповідно до якої одна сторона зобов'язується забезпечити перехід спортсмена до складу команди іншої сторони, а друга сторона зобов'язується сплатити за це обумовлену в контракті грошову суму [4, с. 5].

Відповідно до Регламенту Федерації футболу України зі статусу і трансферу футболістів трансферний контракт – це форма угоди між клубами про трансфер. Під самим же трансфером підрозумівається перехід футболіста з одного клубу до іншого [5].

Взагалі трансферна система у футболі почала зароджуватися вже наприкінці XIX століття. Саме тоді 1885 році Футбольна асоціація Англії та Футбольна ліга Англії поставила вимогу почати реєструвати гравців. Цей фундаментальний принцип можна розглядати як перший етап організації трансферної системи в рамках Європейського футболу. Футбольні клуби повинні були щорічно підписувати однорічний контракт із футболістом для реєстрації його у футбольних змаганнях. Так, футболісти мали змогу здійснити перехід в іншу команду з наступного сезону або, за схваленням клубу та урядових органів, навіть упродовж сезону. Отже, можливість зміни команди для футболіста не була значно обмеженою [6, с. 320].

Вже у 1893 році відбувся перший трансфер, за який було сплачено грошові кошти. Це був перехід Джека Саутворта із ФК «Блекберн Роверз» до ФК «Евертон» за 400 фунтів. Саме тоді Футбольна асоціація Англії затвердила зміни до футбольних правил. Згідно з ними професійний гравець, який хотів перейти в іншу команду, повинен був отримати дозвіл його теперішнього клубу. Футбольна ліга також наполягала на тому, що після підписання контракту гравець був «прив'язаний» до своєї команди до тих пір, поки цього бажав клуб. Тому, якщо гравець відмовився підписати новий контракт на початку сезону, то він не міг підписати жодного іншого, якщо клуб не дав дозвіл.

Введені заходи створювали систему трансферів, яка існувала до кінця XX століття [7].

З 1979 року питання здійснення міжнародних трансферів здійснювалося відповідно до правил УЄФА та ФІФА.

Суттєві зміни в регулюванні правил переходу професійних гравців почалися зі справи Босмана, яка відіграла колосальну роль у становленні сучасної трансферної системи. У цій справі відповідно до правил URBSFA 1983 року виділяли 3 типи відносин: приналежність гравця до федерації, приналежність до клубу та реєстрація права гравця представляти клуб у офіційних змаганнях. Також за цими правилами всі професійні контракти гравців, які мають термін від одного до 5 років, тривали до 30 червня. До закінчення терміну дії контракту та не пізніше 26 квітня клуб повинен був запропонувати гравцеві новий контракт. Гравець мав право прийняти або відхилити цю пропозицію. Якщо ж він відмовлявся, то в період з 1 по 31 травня гравець міг змінити футбольний клуб без згоди його теперішнього клубу, але за умови, що новий клуб сплатить компенсаційний внесок за навчання професійного спортсмена, розрахований шляхом множення валового річного доходу гравця на коефіцієнт від 14 до 2 в залежності від віку гравця. Вже з 1 червня гравець міг змінити команду, якщо він відмовився від продовження контракту, лише за згодою обох клубів та самого гравця, зокрема стосовно суми трансферу, яка мала бути перерахована до клубу, з яким у гравця був діючий контракт. Якщо ж гравець не змінив клуб, то його теперішній клуб повинен був запропонувати йому новий контракт строком на 1 сезон на тих самих умовах, що діяли до 26 квітня. Якщо ж він відмовлявся, то клуб мав період до 1 серпня, протягом якого він міг призупинити його діяльність як професійного гравця.

Суть справи Босмана полягала в тому, що гравець після завершення діючого контракту хотів покинути свій теперішній футбольний клуб «Льєж», оскільки отримав більш привабливу пропозицію від футбольного клубу «Дюнкерк» із Франції. ФК «Льєж» запропонував йому пролонгувати контракт, але на умовах зменшення заробітної плати на 75%. Ж. Босман мав бажання перейти до ФК «Дюнкерк», і він відмовився від пропозиції. ФК «Льєж» згідний був відпустити гравця лише за умови, що ФК «Дюнкерк» заплатить за трансфер гравця приблизно 1 мільйон доларів, але така вимога не влаштувала зацікавлений клуб і перемовини про трансфер гравця були припинені. Після цього Ж. Босман міг грати лише за аматорські клуби. Він спробував відновити свою кар'єру професійного гравця, подавши позов у суд про порушення його прав на свободу переміщення після закінчення дії контракту і вимагав компенсацію в розмірі 16 мільйонів бельгійських франків [8].

У цій справі Європейський суд вирішив, що спорт підлягає законодавству ЄС, якщо він є економічною діяльністю. Правила передачі, встановлені спортивними асоціаціями, повинні відповідати принципу свободи пересування працівників. Суд вважав, що можливості гравців щодо пошуку роботи залежить від обговорюваних правил переміщення. У результаті свобода пересування гравців, які бажують здійснювати свою діяльність в іншій державі-члені, є обмеженою, та така перешкода заборонена ст. 45 Договору про функціонування Європейського Союзу. Отже, саме завдяки цій справі професійні гравці отримали можливість вільно переходити в інший клуб в ЄС наприкінці строку їхнього контракту [9].

Після винесення рішення в справі Босмана ситуація з міжнародними трансферами залишилася незрозумілою. Європейська комісія вважала, що керівні футбольні органи мали змінити свої правила трансферної системи, якщо вони хотіли б уникнути подальших судових дій. Для того, щоб отримати певний рух від керівних футбольних органів у вирішенні даного питання, Європейська комісія була змушена розпочати судовий процес проти ФІФА. Проте

проведення було вирішено неформально, і офіційне рішення не було прийнято [10].

5 березня 2001 року А. Діамантопулу, В. Редінг, М. Монті завершили дискусії з президентом ФІФА Й. Блаттером та президентом УЄФА Л. Юханссоном щодо реформування трансферної системи. Результат був формалізований обміном листами між президентом Блаттером та комісаром М. Монті. Нові правила, включаючи набір правил застосування, були остаточно прийняті Виконавчим комітетом ФІФА 5 липня в Буенос-Айресі.

Нові правила вступили в силу 1 вересня 2001 року. У них передбачалися такі основні принципи:

1. У випадку з гравцями віком до 23 років повинна існувати система компенсації за навчання для заохочення і винагороди клубів, які виховали гравця.

2. Мінімальна та максимальна тривалість контрактів – відповідно, 1 та 5 років, за винятком, коли національне законодавство передбачає інше.

3. Створення двох трансферних періодів за сезон. Перший період починається після завершення сезону і не може тривати більше 12 тижнів, а другий повинен встановлюватися посередині сезону і не може тривати більше 4 тижнів.

4. Створення механізмів солідарності, які б перерозподілили значну частину доходу клубам, які беруть участь у вихованні та освіті гравця, включаючи аматорські клуби.

5. Фінансова компенсація може бути сплачена, якщо контракт порушено в односторонньому порядку, залежить від того, яка сторона його порушила (гравець чи клуб) [11].

Отже, з наведених визначень випливає, що трансферний договір є:

1) двостороннім – це обумовлює в кожній стороні взаємне виникнення прав та обов'язків, а саме:

– продавець (спортивний клуб (організація), з якою спортсмен перебуває в трудових відносинах на момент укладення трансферного контракту) зобов'язується сприяти та забезпечити перехід спортсмена до іншої сторони;

– покупець (спортивний клуб (організація), з якою спортсмен повинен вступити у трудові відносини) зобов'язується сплатити обумовлену в трансферному контракті компенсаційну суму;

2) оплатним – під час переходу спортсмена в іншу футбольну команду, його новий клуб сплачує попередньому футбольному клубу обумовлену в контракті компенсаційну суму;

3) консенсуальним, оскільки права та обов'язки в сторін виникають уже в момент досягнення ними згоди за всіма істотними умовами;

4) взаємопогодженим, оскільки умови встановлюються всіма сторонами, що беруть участь у договорі;

5) непоіменованим – не зазначений у ЦКВ, але не суперечить загальним засадам і змісту цивільного законодавства.

Сторонами в трансферному договорі виступають юридичні особи – спортивні клуби (організації). Хоча в цьому питанні є винятки, пов'язані насамперед із володінням трансферними права на футболіста третьою стороною, зазвичай інвестиційною компанією або футбольним агентом. Для вирішення цього питання ФІФА внесла зміни до Регламенту ФІФА зі статусу і трансферу футболістів, включивши до нього 1 травня 2015 року статтю 18ter, яка полягає в тому, що жоден клуб чи футболіст не може укладати угоду з третьою стороною, яка б передбачала участь третьої сторони (повністю чи частково) у виплаті компенсацій щодо майбутнього трансферу футболіста або будь-які права щодо майбутнього трансферу чи трансферної компенсації [12, с. 21]. Така сторона заборонена, адже вона суперечить принципу економічності прив'язаності гравця до футбольного клубу. Більшість експертів стверджують, що такі інвестиції є небезпечними для цілісності спорту, а також створює загрозу підри-

вання справедливої конкуренції між командами та може призвести до порушення моральної та фізичної цілісності спортсмена. Побоювання, насамперед, полягає в тому, що власник трансферних прав на гравців різних команд може мати змогу маніпулювати результатами матчів або спортивною долею клубу.

Супротивники володіння трансферними правами на гравця третьою стороною стверджують, що такий механізм створює ризики:

1) регулярності конкуренції (фіксування результатів матчів для задоволення інтересів інвесторів);

2) заохочування спекуляції та високих трансферних цін;

3) обмеження свободи та незалежності футбольних клубів;

4) підтримання безвідповідальної фінансової поведінки, оскільки грошовий потік буде важко відстежувати;

5) обмеження свободи гравців, адже вони будуть розглядатися як предмет інвестиції, а не професійні гравці [18, с. 66].

Яскравим прикладом володіння третьою стороною трансферними правами на футболіста є ситуація між К. Тевесом, Х. Маскерано та «Media Sports Investments» (MSI). Під час переходу цих гравців із ФК «Вест Хем» до інших клубів було з'ясовано, що права на цих гравців належали компанії «Media Sports Investments». Це було з'ясовано згідно з рішенням незалежного дисциплінарного суду Прем'єр-ліги [13].

Змістом трансферного договору є ті умови, з приводу яких сторони досягли угоди. Істотними умовами, зокрема, є предмет трансферного контракту, сума компенсації за перехід та/або сума компенсації за підготовку та навчання футболіста, а також строк, протягом якого спортсмен повинен перейти з одного футбольного клубу до іншого.

Предмет трансферного договору зазвичай вказується в преамбулі даного договору. Визначити предмет трансферного договору є досить важко. Багато вчених зазначають, що предметом трансферного контракту (договору про перехід спортсмена) є умови переходу спортсмена. Такі умови можуть включати зустрічне зобов'язання клубу, до якого переходить спортсмен (грошову компенсацію або інше зустрічне зобов'язання), згоду на участь спортсмена в змаганнях у складі іншого клубу та інші дії, спрямовані на перехід спортсмена (наприклад, обов'язок звільнити спортсмена в порядку переведення до іншого роботодавця).

Так, варто погодитися з точкою зору Бажанова В.О., який вважає, що предметом трансферних контрактів є правовідносини щодо сприяння та забезпечення переходу спортсмена з одного спортивного клубу (організації) до іншого спортивного клубу (організації) [3, с. 130].

Для підтвердження цього твердження можна навести приклад трансферної угоди щодо переходу Аймена Абденнура із ФК «Монако» до ФК «Валенсія», де в преамбулі зазначалося, що ФК «Монако» гарантує та декларує, що вона є абсолютним власником економічних прав на гравця і що після реєстрації гравця ФК «Валенсія» стане 100% бенефіціаром щодо гравця. Також ФК «Монако» зобов'язується передати ФК «Валенсія» МТС (міжнародний трансферний сертифікат) [14].

У разі переходу спортсмена з одного спортивного клубу до іншого попередньому клубу гравця сплачується обумовлена в контракті компенсаційна сума, яка погоджується сторонами. Ця компенсаційна сума називається «трансферна вартість». Законодавчо не встановлено жодних критеріїв визначення такої вартості, це питання залишається на розсуд сторін договірних відносин. Так, зазвичай трансферна вартість визначається за допомогою таких критеріїв: вік гравця, історія його травм, особисті досягнення в спорті, привабливість для укладення спонсорських контрактів. Під час визначення вартості вони можуть спиратися на оцінку різних

агентств, які займаються аналізом трансферного ринку (наприклад, transfermarkt).

У випадках переходу професіонала до закінчення сезону, в межах якого йому виповниться 23 роки, зобов'язання щодо виплати компенсації за підготовку виникає незалежно від того, відбувається трансфер під час дії або після закінчення дії контракту футболіста [5].

У даному договорі також вказується строк, протягом якого повинен завершитися перехід спортсмена з одного спортивного клубу до іншого. Переходи мають відбуватися під час встановленого періоду, який називається «трансферне вікно» або «трансферний період», протягом якого футбольні клуби мають змогу зареєструвати футболіста у відповідній федерації футболу.

До інших умов, які можуть зазначитися в трансферному договорі, є: порядок здійснення оплати за трансфером, право зворотного викупу трансферних прав на футболіста, бонуси за виступи гравця, право на винагороду в разі трансферу футболіста у 3-ій клуб тощо.

Укладаючи даний договір, сторони можуть зазначити порядок здійснення оплати за трансфер, де вказується, чи сплачується обумовлена в договорі сума одним платежем чи в розстрочку. Останнім часом найбільш поширеним є другий спосіб, а саме здійснення оплати в декілька платежів. Так, наприклад, здійснювався розрахунок за перехід Гарета Бейла із ФК «Тоттенгем» до ФК «Реал Мадрид». За умовами договору ФК «Реал Мадрид» повинен був сплатити 91 млн. євро у 4 платежі [15]. Ідентична ситуація склалася під час переходу А. Абденнура із ФК «Монако» до ФК «Валенсія», за яким трансферна вартість у 21 млн. 842 тис. 106 євро була розбита на 4 платежі, за якими:

– 1 платіж – 6 млн. 842 тис. 106 євро – повинен бути перерахований на рахунок ФК «Монако» після передання МТС з ФФФ (Французька Футбольна Федерація) до ІФФ (Іспанська Федерація Футболу) або до 30 вересня 2015 року;

– 2 платіж – 5 млн. євро – не пізніше 31 грудня 2015 року;

– 3 платіж – 5 млн. євро – не пізніше 31 липня 2016 року;

– 4 платіж – 5 млн. євро – не пізніше 31 грудня 2016 року [14].

Здійснюючи трансфер футболіста, команди можуть узгодити досить цікаву умову, а саме можливість зворотного права викупу трансферних прав на футболіста. У разі включення такої умови в договір повинні бути визначені сума, за яку клуб може повернути свого колишнього гравця, а також строк, протягом якого діє це право. Наприклад, узгоджуючи трансфер Альваро Морати із ФК «Реал Мадрид» до ФК «Ювентус», клуби дійшли згоди про те, що гравець може бути викуплений своїм колишнім клубом після завершення сезонів 2015–2016 та 2016–2017 за 25-30 млн. євро залежно від кількості проведених за новий клуб матчів [16].

Задля досягнення згоди на трансфер спортсмена клуби можуть узгодити включення в трансферний договір умову про оплату бонусів залежно від виступів гравця в новій команді. Наприклад, в угоді про перехід Хамеса Родрігеса з ФК «Монако» до ФК «Реал Мадрид» зазначено такі бонуси:

1) якщо ФК «Реал Мадрид» кваліфікується в груповий турнір Ліги чемпіонів УЄФА, то ФК «Монако» отримає по 1 млн. протягом 5 сезонів із 6;

2) якщо гравець буде одним із 3 претендентів на нагороду Золотий м'яч, то ФК «Монако» отримає 5 млн. євро, цей бонус максимум може бути сплачений 1 раз протягом 6 сезонів, починаючи із сезону 2014–2015;

3) якщо гравець виграє нагороду Золотий м'яч, то ФК «Монако» отримає 5 млн. євро, цей бонус максимум може бути сплачений 1 раз протягом 6 сезонів, починаючи із сезону 2014–2015 [17].

Трансферний контракт, як і будь-який договір, включає такі стадії його укладення:

1. Переддоговірні переговори сторін.
2. Оферта.
3. Розгляд оферти.
4. Акцепт оферти.

Переддоговірні переговори сторін, на відміну від інших договорів, не мають факультативного характеру. Відповідно до ч. 6 ст. 13 Регламенту ФФУ зі статусу і трансферу футболістів клуб, що має намір укласти контракт із футболістом-професіоналом, який має чинний контракт, або з футболістом-аматором, який має чинний договір на спортивну підготовку з іншим клубом, повинен зробити відповідний письмовий запит до цього клубу перед початком переговорів із зазначеним футболістом [5].

Для підтвердження важливості переддоговірних переговорів сторін можна навести положення із трансферної угоди між ФК «Монако» та ФК «Валенсія» щодо переходу А. Абденнура, де вказується: «Валенсія виявила зацікавленість у постійному переході гравця ФК «Монако» за умови прийняття цього листа. ФК «Монако», у свою чергу, підтвердив свою зацікавленість у переході даного гравця до складу ФК «Валенсія» відповідно до умов, викладених у цьому договорі»

Під офертою розуміється пропозиція укласти договір (ст. 641 ЦК). Така пропозиція має відповідати обов'язком вимогам:

- 1) бути адресованою конкретній особі (особам);
- 2) бути досить визначеною;
- 3) виражати намір особи, що запропонувала, укласти договір з адресатом, яким буде прийнято пропозицію;
- 4) містити вказівку на істотні умови, на яких пропонується укласти договір.

Відповідно до ч. 7 ст. 13 Регламенту ФФУ зі статусу і трансферу футболістів розгляд оферти може тривати 15 днів. Якщо клуб, зацікавлений у трансфері футболіста та укладанні з ним контракту, протягом 15-ти днів після запиту не отримав офіційної відповіді від клубу, з яким футболіст має чинний контракт, це розцінюється як відмова [5].

Після акцепту оферти клуб, що має намір укласти контракт з футболістом, повинен до укладання контракту вжити необхідних заходів для з'ясування стану його здоров'я. Після проведення медогляду, в разі його успішного проходження, футболіст обговорює деталі особистого контракту з клубом, який зацікавлений у його переході. Якщо футболіст дав згоду на перехід, то тоді відбувається трансфер футболіста, адже відповідно до ч. 2 ст. 13 Регламенту ФФУ зі статусу і трансферу футболістів трансфер можливий у разі згоди всіх зацікавлених сторін. Під час трансферу футболіста укладається трансферний контракт, що підписується керівниками та завіряється печатками клубів [5].

Слід зазначити, що гравець також може змінити футбольний клуб, якому належать трансферні права на гравця, на правах оренди. Даний договір є суміжним із трансферним контрактом. Так, згідно з Регламентом ФФУ зі статусу і трансферу футболістів, трансферний договір оренди – це трансфер футболіста на визначений строк [5]. Але при цьому треба розуміти, що укладаючи трансферний договір оренди, футбольний клуб (орендар) повинен узгодити умови особистого контракту з футболістом, даний договір може бути укладений лише за згоди футбольного клубу (орендодавця) та самого гравця.

Проаналізувавши трансферний договір оренди, можна виділити деякі особливості.

1. У ньому повинен бути вказаний строк, на який гравець переходить до нового клубу. Даний строк не може перевищувати строк дії особистого контракту з футбольний клубом – орендодавцем.

2. Має бути чітко визначено сторону, до якої переходить обов'язок сплачувати заробітну плату гравцеві.

3. Сторони повинні узгодити суму, яку отримає клуб, який володіє трансферними правами на гравця. Слід зазначити, що оренда може здійснюватися і безоплатно.

4. Клуб-орендодавець може вимагати включити в договір пункт, який заборонятиме гравцеві виступати проти клубу-орендодавця під час проведення очної зустрічі двох сторін у футбольних змаганнях.

5. Клуб-орендар за згодою клубу-орендодавця може включити в договір суму викупу трансферних прав на гравця. При цьому може бути встановлений строк, протягом якого клуб-орендар має право скористатися даним пунктом.

6. Сторони також можуть закріпити випадки, за яких гравець повернеться до клубу-орендодавця достроково.

7. Клуб, в якому футболіст перебуває на правах оренди, не має права на його трансфер у третій клуб без письмового дозволу клубу, що надав футболіста в оренду, та згоди футболіста.

8. Дострокове розірвання трансферного контракту на правах оренди та контракту футболіста на період оренди можливе тільки за згодою клубів та футболіста за умов дотримання норм Регламенту. Про це укладається відповідна письмова угода або додаток до угоди.

9. Трансфер футболіста на правах оренди можливий один раз у заявковому періоді (тобто два рази протягом сезону).

Перехід на правах оренди регламентується тими ж правилами, що діють стосовно трансферу футболістів-професіоналів, включаючи положення про компенсацію за підготовку.

Висновки. Досліджуючи дане питання, автори проаналізували не лише дефініцію трансферного контракту, але й сам процес розвитку трансферної системи в футболі. На основі даного аналізу можна стверджувати, що трансферні правила потребують нового прогресивного підходу, адже сьогодні існує велика прірва між футбольними клубами в плані фінансів, що відображається на результатах команд. Що ж до самого поняття трансферного контракту, то аналіз понятійної характеристики даного договору в плані теорії та практики дозволяє нам зробити *авторську дефініцію трансферного контракту*: **трансферний контракт** – двостороння угода, за якою одна сторона (футбольний клуб, який перебуває в трудових відносинах із гравцем, а також володіє трансферними правами на нього) зобов'язується забезпечити перехід гравця, а також передати трансферні права на гравця другій стороні (футбольному клубу, який бажає укласти трудовий договір з гравцем), а друга сторона зобов'язується сплатити обумовлену в договорі компенсаційну суму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», 24.12.1993 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення: 27.03.2018).
2. Савранська (Суха) Ю.С. До питання про правове регулювання трансферних контрактів (контрактів про переходи спортсменів) в Україні. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип.66. С. 126–133.
3. Бажанов В.О. Поняття та особливості трансферних контрактів у цивільному праві України. Європейські перспективи. 2014. № 7. С. 128–131.
4. Ткалич М.О. Спортивні клуби як учасники цивільних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2010. 20 с.
5. Регламент Федерації футболу України зі статусу і трансферу футболістів. URL: <http://www.aafu.org.ua/data/library/library4.pdf> (дата звернення: 27.03.2018).
6. European Sports Law and Policy Bulletin. Contractual stability in football. URL: http://www.sportslawandpolicycentre.com/Bulletin%20I_2011.pdf (дата звернення: 27.03.2018).
7. History of the Football Transfer System. URL: <http://spartacus-educational.com/Ftransfer.htm> (дата звернення: 27.03.2018).
8. Who is Jean-Marc Bosman? URL: <http://www.independent.co.uk/sport/who-is-jean-marc-bosman-1602219.html> (дата звернення: 27.03.2018).
9. Judgment of the Court of 15 December 1995. Union royale belge des sociétés de football association ASBL v Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA v Jean-Marc Bosman and others and Union des associations européennes de football (UEFA) v Jean-Marc Bosman. – Reference for a preliminary ruling: Cour d'appel de Liège – Belgium. – Freedom of movement for workers – Competition rules applicable to undertakings – Professional footballers – Sporting rules on the transfer of players requiring the new club to pay a fee to the old club – Limitation of the number of players having the nationality of other Member States who may be fielded in a match. Case C-415/93. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415> (дата звернення: 27.03.2018).
10. The 2001 informal agreement on the international transfer system. URL: https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/9167/5/2001_informal_agreement_on_the_international_transfer_system.%5B1%5D.pdf (дата звернення: 27.03.2018).
11. Commission closes investigations into FIFA regulations on international football transfers. URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-02-824_en.htm (дата звернення: 27.03.2018).
12. Регламент ФІФА зі статусу і трансферу футболістів. URL: https://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/70/95/52/regulationsonthestatusandtransferofplayersjune2016_e_neutral.pdf (дата звернення: 27.03.2018).
13. The mysterious case of who owns Carlos Tevez. URL: <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/teams/manchester-united/5326203/The-mysterious-case-of-who-owns-Carlos-Tevez.html> (дата звернення: 27.03.2018).
14. Трансферна угода між ФК «Монако» та ФК «Валенсія» щодо переходу А. Абденнур. URL: <http://valenciacf.hu/uploads/AS%20Monaco%20&%20Valencia%20CF%20-%20Abdenmour.pdf> (дата звернення: 27.03.2018).
15. Трансферна угода між ФК «Тоттенгем» та ФК «Реал Мадрид» щодо переходу Гарета Бейла. URL: <https://as.com/descargables/2016/01/20/f98891d4f78745a4cb1669a599bbcccd8.pdf> (дата звернення: 27.03.2018).
16. Трансферна угода між ФК «Реал Мадрид» та ФК «Ювентус» щодо переходу Альваро Морати. URL: https://openload.co/fi-liqAKFz8Qo/Real_Madrid_%26_Juventus_Alvaro_Morata.pdf (дата звернення: 27.03.2018).
17. Трансферна угода між ФК «Монако» та ФК «Реал Мадрид» щодо переходу Хамеса Родігеса. URL: https://openload.co/ff7H2_BYc700s/AS_Monaco_%26_Real_Madrid_-_James_Rodriguez.pdf (дата звернення: 27.03.2018).
18. The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players. URL: <http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/cons-study-transfers-final-rpt.pdf> (дата звернення: 27.03.2018).